

היום נלמד בעזרת ה':

שבועות דף ב

המשנה מונה כמה דברים שנאמר בהם שנים שהם ארבע:

שבועות שנים שהן ארבע: שבועות פירוש שבועות ביטוי דהיינו שהאדם נשבע שאוכל דבר מסוים, או שלא אוכל את אותו דבר, יש בהם שתי חלוקות שיש בהן ארבע דינים, כיון ששייך שנשבע שאוכל או שלא אוכל גם לשעבר דהיינו שאכלתי ולא אכלתי.

ידיעות הטומאה שנים שהן ארבע: אדם טמא שאכל בשר קודש או שנכנס לקודש בשגגה דינו שחייב קרבן, ויש בזה שתי חילוקי דינים היינו המפורשות בתורה, והם באופן שכתחילה ידע שנטמא ואח"כ שכח שהוא טמא, ונכנס למקדש או שאכל דבר טמא, שהן ארבע היינו ששכח שהבשר שאוכל קודש או ששכח שהמקום שנכנס אליו הוא מקום המקדש.

יציאות השבת שנים שהן ארבע: דהיינו שנים המופרשות בתורה שאדם שעומד ברה"ר או ברה"י ומוציא מרשות היחיד לרשות הרבים. שהן ארבע, דהיינו שמכניס מרה"ר לרשות היחיד, בין שהאדם עומד ברה"י בין שעומד ברה"ר.

מראות נגעים שנים שהן ארבעה: דהיינו שנים המופרשות בתורה, שכשיש נגע טמא באדם יש בזה שני סוגי מראות לובן דהיינו שאת או בהרת, שהם ארבעה היינו הספחת של השאת והבהרת, והם עוד שני סוגי לובן בדרגות לובן אחרות.

המשנה חוזרת ומבארת הדינים של ידיעות הטומאה:

את שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם בינתיים: דעת רבי יהודה שהאדם שחטא בשגגה ואכל בשר קודש או שנכנס למקום המקדש בטומאה חייב קרבן עולה ויורד דהיינו אם עשיר הוא מביא כשבה ואם עני הוא מביא תור או בני יונה, וחיובו רק אם בתחילה ידע הדין שכשהאדם טמא אסור לו להיכנס או לאכול דבר קודש, ואחרי כן כשחטא שכח מהדין ושוב אחרי כן נזכר בדין ושחטא, והיינו שיש לו ידיעה בתחילה ובסוף.

יש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף שעיר הנעשה בפנים ויום הכפורים תולה עד שיוודע לו ויביא בעולה ויורד: אבל אם היתה לו ידיעה בתחילה שאדם טמא אסור לו להיכנס למקדש או לאכול דבר טמא, ואחרי כן שכח, רק השעיר של יום הכיפורים הנעשה בפנים ויום הכיפורים תולים לו עד שיוודע לו שחטא, ואז יביא קרבן עולה ויורד.

אין בה ידיעה בתחלה אבל יש בה ידיעה בסוף שעיר הנעשה בחוץ ויום הכפורים: ואם לא היתה לו ידיעה בתחילה ורק לבסוף אחר שחטא נודע לו שהדבר היה אסור וחטא, שעיר הנעשה בחוץ ויום הכיפורים מכפרים.

ועל שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים מכפרין דברי ר' יהודה: ועל עבירות שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף בזה רק שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים מכפרים.

ר"ש אומר שעירי הרגלים מכפרין אבל לא שעירי ראשי חדשים: רבי שמעון אומר שרק שעירי הרגלים מכפרים על מה שלא היתה בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף. ואילו שעירי ראשי חדשים מכפרים על אדם טהור שאכל את הקודש.

ר' מאיר אומר כל השעירין כפרתן שוה על טומאת מקדש וקדשיו: רבי מאיר אומר שכל השעירים כפרתן שווה, ואין חילוק בין שעיר של יום הכיפורים הנעשה בחוץ לשעירי הרגלים ולשעירי ראשי חדשים, שכולם מכפרים בין על שאין בה ידיעה בתחילה ויש בה ידיעה לבסוף בין על שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף ובין על טהור שאכל את הטמא. [נפירש רש"י שיש בזה נפקא מינה שאם אירעה טומאה בין קרבן לקרבן, גם מתכפר לו. והוסיף שמלבד משעיר הנעשה בפנים, שבזה לא נחלקו שאינו מכפר עם שאר השעירים, ואף שאר השעירים אינם תולים כשיש בה ידיעה בתחילה ואין בה ידיעה בסוף].

המשנה חוזרת להביא את דברי רבי שמעון כדי לבאר את דבריו:

היה ר"ש אומר שעירי ראשי חדשים מכפרים על הטהור שאכל את הטמא וכו': ושאלוהו חכמים מה הדין אם השעיר של יום הכיפורים אבד והקריבו שעיר אחר ואחרי נמצא השעיר שאבד אם רשאי להקריבו כשעיר של רגלים או של ראשי חדשים. והוא ענה להם שאפשר להקריבו ברגלים. וחזרו ושאלוהו שכיון שאין כפרתן שווה שאחד בא על שאין בה ידיעה בתחילה ואחד בא על שיש בה ידיעה בסוף,

וכיצד אפשר להקריב שעיר של יום הכיפורים ברגלים. וחזר וענה להם שכיון שכולן באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו, מצטרפים.

ר"ש בן יהודה אומר משמו שעירי ראשי חדשים מכפרין על הטהור שאכל את הטמא וכו'. ר"ש בן יהודה פירש פירוש אחר בשם רבי שמעון, ששעירי ראשי חדשים מכפרים על הטהור שאכל את הטמא, ושל רגלים מלבד שמכפרים על הטהור שאכל את הטמא, הם מכפרים גם על מי שאין לו ידיעה בתחילה ובסוף, והשעיר של יום הכיפורים מלבד שמכפר על שני דברים אלו מכפר גם על מי שאין לו ידיעה בתחילה ויש לו ידיעה בסוף. ואף הוא סבר כדברי רבי מאיר שכיון שכולם באים לכפר על טומאת מקדש וקדשיו, מכפרים זה על זה.

המשנה מביאה עבירות נוספות כיצד מתכפרות:

ועל זדון מקדש וקדשיו שעיר הנעשה בפנים ויום הכפורים מכפרין:

על שאר עבירות שבתורה וכו'. המשנה מונה עוד, שעל עבירות הקלות והחמורות וכן הזדונות והשגגות בין אם נודע לו שעבר ובין אם לא נודע לו שעבר, בין אם עבר על מצות עשה ובין אם עבר על לא תעשה, ואפילו אם הם מהעבירות שחייב עליהם כריתות או מיתות בית דין, על כל אלו מכפר שעיר המשתלח. ועל כולם הוא מכפר בין אם הם ישראלים או כהנים ואפילו על הכהן המשוח.

מה בין ישראלים לכהנים ולכהן משוח: שהפר שמזה מדמו לפני ולפנים, מכפר רק על טומאת מקדש וקדשיו שעברו הכהנים, ולא על של הישראלים.

ר"ש אומר כשם שדם השעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל: והיינו בלא וידוי, כך דם הפר מכפר על הכהנים בלא וידוי. וכמו שהוידוי על השעיר המשתלח מכפר על שאר העבירות של ישראל, כך וידוי של פר מכפר על שאר העבירות של הכהנים, ושלא כדעת תנא קמא.